

ประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
An effectiveness of Three-Year Development Plan, Kuinuae Sub-
District Administrative Organization, KuiBuri District,
PrachuapKhiri Khan Province.

ชญานา รังวิจิ*
Chayapha Rungwisy

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระดับประสิทธิผลการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ และ 2) ศึกษาปัจจัยของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนแต่ละหมู่บ้านในตำบลกุยเหนือจำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพของแผนมีประสิทธิภาพอยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือด้านความพึงพอใจของประชาชน และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนปัจจัยของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกฎระเบียบในการจัดทำแผน อยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือด้านการสื่อสารด้านทรัพยากร และด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน และ 2) ลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ได้แก่ รายได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ .001 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีด้านการสื่อสารมีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน และด้านทรัพยากร มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

* พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Abstract

The objectives of this research is to 1) assess an effectiveness of Three-years development plan, Kuinuea Sub district Administrative Organization. 2) study the factors for creating Three-years development plan, that affect the effectiveness of Three-years development plan of Kuinuea Sub district Administrative Organization. The sample group is 122 family leader of each village in the territory of Tambonkuinuea. The research tool is questionnaire and the statistics used are frequency, percentage, average, standard deviation, variance and multiple regression analysis. The research found that 1) The overall picture aspect of an effectiveness of Three-years development plan is at a high level. When considered the individual aspect, it was found that the quality of plan aspect of an effectiveness ranks first followed by citizen's satisfaction and citizen's participation. As for factors for creating Three-years development plan, the overall picture shows the mean at high level. When considered individual aspect, it was found that the regulations of plan making ranks first followed by the communication, resources and knowledge and understanding of plan making respectively. 2) Personal characteristic that affect an effectiveness of Three-years development plan of Kuinuea Sub district Administrative Organization. Is income significance of .01 The factors for creating Three-years development plan that affect an effectiveness of Three-years development plan, Kuinuea Sub district Administrative Organization. With statistical significance of 0.001, when considered individual aspect, it was found that factor for creating Three-years development plan in terms of communication affect the effectiveness of Three-years development plan with statistical significance of 0.01, terms of knowledge and understanding of plan making affect the effectiveness of Three-years development plan with statistical significance of .05

Keywords: Effectiveness, Three-years development plan, KuiNuea Sub district Administrative Organization.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญฉบับ 2550 ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง สรุปได้ว่ารัฐต้องให้ความสำคัญกับท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2545, หน้า 15) การพัฒนาประเทศในระดับท้องถิ่น ตำบล หมู่บ้านของไทย รัฐบาลจะเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานดำเนินการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการบริหารงานและปกครองตนเอง ภายใต้กฎหมายบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ได้สอดคล้องกับปัญหาและตรงตามความต้องการของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ได้อย่างแท้จริง (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2545, หน้า 7)

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปโดยสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ องค์กรบริหารส่วนตำบลจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาในการพัฒนาประเทศ จังหวัดและอำเภอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่รวมทั้งเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคตอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง จะต้องจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและท้องถิ่นโดยส่วนรวมต่อไป

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ องค์กรบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลที่ได้รับจากการวิจัยมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลและปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน 2) กฎระเบียบในการจัดทำแผน 3) ทรัพยากร และ 4) การสื่อสาร และศึกษาถึงประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วย 3 ด้าน คือด้านคุณภาพของแผน ด้านความพึงพอใจของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้านในเขตตำบลกุยเหนือ ทั้งหมด 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,467 ครัวเรือน (ทะเบียนราษฎร์อำเภอกุยบุรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการคำนวณของ Samuel B. Green. (1991, pp. 499-510) อ้างใน ญัฐพล ชันธิไชย (2557, หน้า 17-31) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 122 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Cluster Sampling) เลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน กฎระเบียบในการจัดทำแผน ทรัพยากร และการสื่อสาร จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วย 3 ด้าน คือด้านคุณภาพของแผน ด้านความพึงพอใจของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 15 ข้อ

ลักษณะคำถามของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert Rating scale โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันดับภาคขึ้น (Interval Scale) ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งระดับของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ประเมินผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อคิดเห็น-ข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะรายการ (Item) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งหมายถึง รายการนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด สำหรับข้อที่มีค่าคะแนนต่ำกว่า 0.50 ได้มีการนำมาปรับปรุงและส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้หาค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นได้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้ว ไปสร้างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

3.2 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ซึ่งเป็นประชาชนในเขตตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.871

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 122 ชุด เพื่อทำการตอบแบบสอบถามและส่งคืนให้กับผู้ศึกษาระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 30 วันและนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละชุดมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วจึงให้คะแนนและรหัสในแบบสอบถามจากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อและรายด้าน การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคำตอบตามเกณฑ์ของ Best (1981, p.182)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้คือการถดถอยเชิงพหุคูณ (Regression) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson R) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรการนำปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีกับประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลและการนำปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีกับประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-35 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท

2. ปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านกฎระเบียบในการจัดทำแผนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสื่อสารรองลงมาคือ ด้านทรัพยากรและด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนโดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ อบต. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นของการจัดทำแผนชุมชนและแผนพัฒนาสามปีรองลงมาคือ อบต.ได้เปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อบต. ได้ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อบต. ได้ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และอบต.ได้จัดอบรมให้ความรู้เรื่องแผนชุมชนและแผนพัฒนาสามปีแก่ประชาชน

2.2 ด้านกฎระเบียบในการจัดทำแผน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ โดยข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ แผนพัฒนาสามปีได้รับความเห็นชอบจากสภา อบต. รองลงมาคือ แผนพัฒนาสามปีของอบต. ได้มีการประกาศใช้อย่างเปิดเผย อบต. ได้จัดตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีข้อที่มีความคิดเห็น

อยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ได้จัดทำแผนพัฒนาสามปีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาของ อบต. พ.ศ.2548 และ อบต. สนับสนุนให้ประชาชนเข้าเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2.3 ด้านทรัพยากร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ อบต. ได้ตั้งงบประมาณในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รองลงมาคือ อบต. จัดให้มีบุคลากรเพียงพอต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อบต. จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อบต. ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และบุคลากรของ อบต. มีความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2.4 ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ อบต. ได้ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รองลงมาคือ อบต. ชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาสามปี บุคลากรของ อบต. ได้ถ่ายทอดข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบผ่านทางเว็บไซต์ของ อบต. อบต. ได้จัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และบุคลากรของ อบต. กับประชาชนได้แลกเปลี่ยนความรู้ เสนอแนะแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3. ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ ด้านคุณภาพของแผนรองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจของประชาชน และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลำดับแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านคุณภาพของแผน โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. ดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด รองลงมาคือ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. สามารถแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนครบถ้วนและโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาสามปีได้กระจายไปสู่หมู่บ้านอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมส่วนข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. มีการดำเนินการตามโครงการที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาสามปีและ อบต. จัดทำแผนพัฒนาสามปีสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนชุมชนและแผนพัฒนาอำเภอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

3.2 ด้านความพึงพอใจของประชาชน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อบต. ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นไปตามความต้องการของประชาชนและตามสภาพปัญหาในพื้นที่ ข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านมีความรู้สึกที่ดีและอยากเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รองลงมาคือ ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ท่านเชื่อว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ และแผนพัฒนาสามปีทำให้ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางการพัฒนาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ท่านมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์/เผยแพร่ความก้าวหน้าของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี

4. ลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล กุญเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ รายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ อำเภอกุยบุรี

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีด้านการสื่อสารมีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน และด้านทรัพยากร มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่น่าสนใจได้ ดังนี้

1. ปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านกฎระเบียบในการจัดทำแผนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสื่อสารด้านทรัพยากร และด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาของ อบท. พ.ศ.2548 อีกทั้งยังมีการกำหนดสภาพปัญหาจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านส่งผลให้แผนพัฒนาสามปีเป็นประโยชน์สามารถนำไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มยุรี อนุมานราชชน (2551, หน้า 218) ที่ว่าการที่นโยบายของรัฐบาลหรือนโยบายขององค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จย่อมต้องมีการนำนโยบายมาแปลงสู่แนวทางปฏิบัติ คือการแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายซึ่งอาจเป็นกฎหมายคำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีให้เป็นแนวทางแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์การวางแผนโครงการ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์การและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุดมศักดิ์ เรืองรอง (2552, หน้า 51) ได้ศึกษากระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่าการประสานแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีจำนวนมาก กระบวนการประชาคมอำเภอเพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ระดับจังหวัด ด้านงบประมาณในการดำเนินการประชุมคณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนระดับจังหวัด และด้านการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ ที่เข้ามาแทรกแซงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพรัชศักดิ์ สายศิริชนภัทร (2556, หน้า 77-81) ได้ศึกษาแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยผู้ในสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผน รองลงมาคือด้านการประเมินผลของแผนและด้านการนำไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระสุริยา โสภภาพ (2555, หน้า 85-87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอยะรัง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอยะรัง จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีรายได้น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ ด้านคุณภาพของแผนรองลงมาคือด้านความพึงพอใจของประชาชน และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลำดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดทำแผนพัฒนา

สามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการตามโครงการที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาสามปีได้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัตรฐา อาจหาญ (2542, หน้า 13) ได้สรุปไว้ว่า ตัวการสำคัญที่จะเป็นเครื่องตัดสินใจว่าการบริหารและองค์การประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดจะต้องเกิดจากความสามารถขององค์กรที่สามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีจำกัด และมีคุณค่าให้เป็นประโยชน์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามเป้าหมาย โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรและประชาชนที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ในการร่วมประชุมประชาคมของหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล การจัดทำแผนพัฒนา การเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผล การจัดทำประชาพิจารณ์ในเรื่องที่ดำเนินการโครงการของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการนำไปสู่ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรีดา เจริญปรีดี (2553, หน้า 99-100) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการประยุกต์ใช้หลักการประเมินแห่งดุลยภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงานเทศบาล ตำบลประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลตำบล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีมิติด้านการพัฒนาองค์การเป็นอันดับแรก รองลงมามิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการเป็นอันดับ 2 และมีมิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการเป็นอันดับสุดท้าย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รวีพันธ์ ป่าปาก (2555) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2553-2555 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเรือน อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเรือน บรรลุผลตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเรือน แผนพัฒนาสามปี โดยพบว่าการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ บรรลุผลในระดับปานกลางและการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต และด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน บรรลุผลในระดับน้อย

3. ลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล กุญเหือ อำเภอกุญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ รายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น ช่วยให้ประชาชนมีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงถือได้ว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหือสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้ตรงจุดตรงตามความต้องการของประชาชน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรวิญญา กังสดาลย์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรและรายได้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตัวแปรด้านเพศและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542, หน้า 3) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยใช้สื่อหรือช่องทางต่าง ๆ เพื่อมุ่งหมายโน้มน้าวจิตใจให้เกิดผลในการให้เกิดการรับรู้ หรือเปลี่ยนทัศนคติ หรือให้เปลี่ยนพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพรัชศักดิ์ สายศิริชนภัทร (2556, หน้า 77-81) ได้ศึกษาแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางคนทีจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ

บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนชุมชนและแผนพัฒนาอำเภอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้
2. การจัดทำแผนพัฒนาสามปีควรเกิดจากความคิดของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชนแบบเชิงบูรณาการ โดยมีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันทำงานเกิดผลสำเร็จ
3. ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะที่ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน
4. ควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยการจัดอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและประชาชนในชุมชนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลจากความเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนมาจัดทำแผนพัฒนาสามปี
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรสรรหาคณะทำงานและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผน โดยนำแผนของชุมชนและปัญหาของชุมชนมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องแผนชุมชนและแผนพัฒนาสามปีแก่ประชาชนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเวทีประชาคมเพื่อให้บุคลากรกับประชาชนได้แลกเปลี่ยนความรู้และเสนอแนะแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปีร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เช่น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทัศนคติของผู้นำชุมชนต่อประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ได้ข้อมูลทางงานวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น
3. ควรขยายขอบเขตในส่วน of ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอื่นเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลหาข้อแตกต่างในแต่ละจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล ชันช้อย. (2557). บทวิจารณ์บทความ Green. S. B. (1991). How many subjects does it take to do a regression analysis? *Multivariate Behavioral Research*, 26, 499-510. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 15, 17-31.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2542). การสื่อสารรณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์เน้นการเจาะจงกลุ่ม. เชียงใหม่: ไร่เขียว.
- ปรีดา เจริญปรีดี. (2553). ประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลตำบล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการใช้หลักการประเมินแห่งดุลยภาพ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พีรศักดิ์ สายศิริธนาภทร. (2556). แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2551). การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 6). ปทุมธานี: คู่มือเบส.
- รวีพันธ์ ป่าป่าสัก. (2555). ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2553-2555 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัตรภู อาจหาญ. (2542). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกองวิชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรัญญา กังสดาลย์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริยา โสภภาพ, พระ. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสามแสนแสง จังหวัดนครราชสีมา. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2545). *นวัตกรรมสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: สมบูรณ์ออฟเซตการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2545). *คู่มือการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อุดมศักดิ์ เรืองรอง. (2552). กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Best, John. (1977). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall.